

Таким чином, земельно-кадастрові роботи в контексті системного еколого-економічного вивчення земель – це не разовий захід, а постійний процес одержання й оновлення даних про стан земель.

Література

1. **Володін М.О.** Теоретичні основи формування кадастрового забезпечення базових процесів використання земельних ресурсів/ Автореф. дис... д-ра техн. наук: 05.24.04/ Київський національний ун-т будівництва і архітектури. – К., 2004. – 36 с.
2. **Новаковський Л.Я., Третяк А.М., Добряк Д.С.** Земельна реформа і землеустрій в Україні. – К.: Інститут землеустрою УААН, 2001. – 138 с.
3. **Постанова** Кабінету Міністрів України "Про Програму створення автоматизованої системи ведення державного земельного кадастру" від 2 грудня 1997 року № 1355// Земельне законодавство України: Зб. норматив. актів судової та арбітраж. (госп.) практики: У 2 кн./ За ред. А.С. Даниленка, Ю.Д. Білика, О.О. Погрібного, В.В. Кулініча. – К.: Урожай, 2002. – Кн. 2. – С. 102-106.
4. **Проект (Тираж 12.01.2004)** Закону України Про державний земельний кадастр// Сторінка "Законодавство України" сайту Верховної Ради, 2005.
5. **Сохнич А.Я.** Інформаційне забезпечення системи землекористування. – Львів: НВФ "Українські технології", 1997. – 28 с.
6. **Сохнич А.Я.** Наукові основи державного обліку якості земель та їх оцінки: методичні рекомендації. – Львів: НВФ "Українські технології", 2000. – 76 с.
7. **Третяк А.М., Панчук О.Я., Другак В.М., Греков Л.Д., Романський М.М., Тарнапольський А.В., Черемшинський М.Д.** Під загальною редакцією Третяка А.М. Теоретико-методологічні основи державного земельного кадастру в Україні. – К.: ТОВ ЦЗРУ, 2003. – 253 с.

УДК 332.14

Доц. У.З. Ватаманюк-Зелінська, канд. екон. наук – ЛДФА

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА У МІСТІ ЛЬВОВІ

Розглядається мале підприємництво як невід'ємний і необхідний компонент розвинутої господарської системи міста, враховуючи засади майбутньої адміністративно-територіальної реформи. Аналізується становлення, розвиток та підтримка малого підприємництва у місті Львові, враховуючи висновки та пропозиції департаменту економічної політики та ресурсів Львівської міської ради. Акцентується увага на перевагах малого бізнесу для збільшення соціально-економічного потенціалу міста.

Ключові слова: адміністративно-територіальна реформа, мале підприємство, соціально-економічний потенціал міста, трирівнева модель територіального устрою.

Doc. U.Z. Vatamanyuk – LSFA

Prospects of development of small enterprise in town Lviv

The small enterprise is examined as inalienable and necessary component of the developed economic system of city, taking into account principles of future administrative-territorial reform. It is analysed to one hundred, development and support of small enterprise in town Lviv, taking into account conclusions and suggestions of department of economic policy and resources of Lviv city advice. Attention is accented on advantages of small business for the increase of socio-economic potential of city.

Keywords: administrative-territorial reform, small enterprise, socio-economic potential of city, 3-level model of the territorial mode.

Важливість та значення міста Львова у соціально-культурному розвитку Західної України була та й є незаперечною. У період із кінця XVIII – до початку XX ст. на розвиток економіки міста відчутно впливала економічна

політика європейських країн. Сьогодні, зважаючи на впровадження нових механізмів, які стосуються реформування центральної і місцевої влади, наприклад здійснення адміністративно-територіальної реформи, згідно з якою Львів одержав би статус міста-регіону, виникає необхідність дослідження перспективних можливостей його економічного та соціального розвитку, самостійного формування ресурсної бази і ефективного її використання, враховуючи особливості нової моделі територіального устрою.

Це вимагає застосування нових підходів в економічній політиці держави, при децентралізації влади. Це також стосуватиметься економічної політики даного міста – вимагаючи застосування нових методів управління. Таким чином, сучасна економічна політика повинна бути послідовною, зважаючи на те, що завдання макроекономічного (державного) рівня мають відповідати реальним можливостям регіонів та міст, тобто реалізовуватись на мезо- та мікроекономічному рівнях. Проте, за умови проведення реформи, яка повною мірою має змогу врахувати пріоритетні напрямки розвитку територіальних одиниць, маєтсья на увазі трирівнева модель територіального устрою, виникає потреба лише узгодити дані напрямки із соціально-економічним та природним потенціалом відповідної території.

Економічна політика держави, передбачаючи макроекономічне регулювання соціально-економічного розвитку та, зважаючи на наявність ринкових механізмів її саморегулювання, повинна бути орієнтована на створення оптимальних умов для збалансованого розвитку усіх територіальних комплексів. Водночас децентралізація влади баз сильного інституту місцевого самоврядування на теперішній час є неможливою через відсутність такої нормативно-законодавчої бази, яка відповідала б новій моделі адміністративного устрою і непередбачуваність заходів із здійснення контролю за діями органів місцевого самоврядування.

Таким чином, реалізація ефективної економічної політики на мікроекономічному рівні передбачає необхідність розгляду нових форм і методів у розв'язанні завдань соціально-економічного розвитку міст. Однією із форм здійснення державної економічної політики є програми соціально-економічного розвитку територій. Виконання таких програм передбачає комплексний підхід до розв'язання наявних проблем збалансованого розвитку відповідної території, виділення фінансових ресурсів та контроль за їх використанням, економічне сприяння реалізації програм.

Великою мірою сьогодні економічна політика держави зорієнтована на процеси розвитку та підтримку підприємництва, як одного з факторів її економічного зростання. Проблемам становлення підприємницького сектора економіки присвячено безліч праць таких вітчизняних вчених як Ю.М. Бажал, Є.В. Балацький, Я.О. Береський, П.Ю. Буряк, З.С. Варналій, О.Д. Василик, В.Г. Герасимчук, М.І. Долішній, С.М. Злупко, М.І. Крупка, В.С. Кузнецова, І. Лемешевський, С.К. Реверчук, Сизоненко М. та ін. Активно цей процес досліджений і у працях зарубіжних авторів: Л. Вальраса, Д. Кларка, М. Вебера, Ф. Гайєка, В. Зомбарта, П. Друкера Р. Кантільйона, І. Кірцнера, Р. Коуза, А. Маршалла, Ж. Сея, Р. Слоу, Ф. Хайєка, Дж. Шекеля, Й. Шумпетера та ін.

Саме завдяки розвитку підприємницьких процесів значна частка ринку заповнюється продукцією малих підприємств. Однак через відсутність можливостей регулювання даним процесом з боку ОМС підприємницькі структури діють на ринках, де термін окупності фінансованих проектів є, порівняно, малим. Через те на Львівщині і в місті Львові зокрема, в останні роки промисловий сектор економіки не є привабливим для підприємців. Водночас відбувається перенасичення ринку малими підприємствами, які працюють у сфері оптової та роздрібно торгівлі та торгівлі транспортними засобами.

Проте фінансова підтримка даного напрямку є ще незначною. Значну роль при цьому відіграє і форма власності малих підприємств. Наприклад, на Львівщині 61,3 % таких підприємств знаходиться у колективній, а 33,5 % – у приватній власності. Фінансові інвестиції в основний капітал таких підприємств, відповідно становлять 187411.1 та 46722.0 тис. грн. і щороку динаміка їх зростає [1]. Однак приватний підприємницький сектор Львівщини має перевагу стосовно банківського кредитування, що є доволі перспективним напрямком у фінансуванні підприємств малого бізнесу даного регіону. Та потреба фінансової підтримки підприємницьких структур є й зараз доволі відчутною.

Оскільки ми розглядаємо можливість розвитку підприємницького сектора економіки Львова, то зауважимо, що орієнтація на перспективні напрямки економічного зростання міста певною мірою залежить від виваженої інвестиційної політики органів місцевого самоврядування. Мова йде про можливість залучення інвестицій для фінансування перспективних інноваційних проектів, які б відповідали пріоритетним напрямкам розвитку м. Львова, враховуючи його еколого-економічний потенціал. У зв'язку з цим виникає потреба у забезпеченні ефективного контролю над цільовим використанням наданих коштів та необхідність уникнення повної "інвестиційної" залежності від їх власників, що не виключає втрату підприємницького сектора для економіки цього міста взагалі.

Розглядаючи розвиток малого підприємництва у м. Львові, хочемо зазначити, що за останні роки цей процес все більше активізується. Так, до кінця 2005 р. у місті прогнозується збільшення кількості малих підприємств та обсягу виробленої ними продукції порівняно з минулим роком. Мале підприємництво має велике значення й у вирішенні проблеми зайнятості. У 2003 р. на малих підприємствах Львова було зайнято 68,1 тис. осіб. і передбачається збільшення їх кількості у наступному році.

Динаміку збільшення кількості малих підприємств м. Львова, чисельності працюючих на даних підприємствах та виручки від реалізації продукції (робіт, послуг), виготовленої (наданих) малими підприємствами міста, наведено на рис. 1-3.

У структурі малих підприємств Львова за видами економічної діяльності 42,0 % становлять підприємства оптової та роздрібно торгівлі (у Львівській області – 37,8 %), 16,5 % – промислові (18,3 % – по області загалом), 6,3 % – готельного та ресторанного бізнесу (6,7 % – відповідно по області), 5,0 % – будівельні (6,4 % – по області), 3,8 % – підприємства, які надають послуги (3,9 % – відповідно по області), 26,4 % – в інших сферах діяльності (26,9 % – у Львівській області) (див. рис. 4). Як бачимо, така ж ситуація у регіоні.

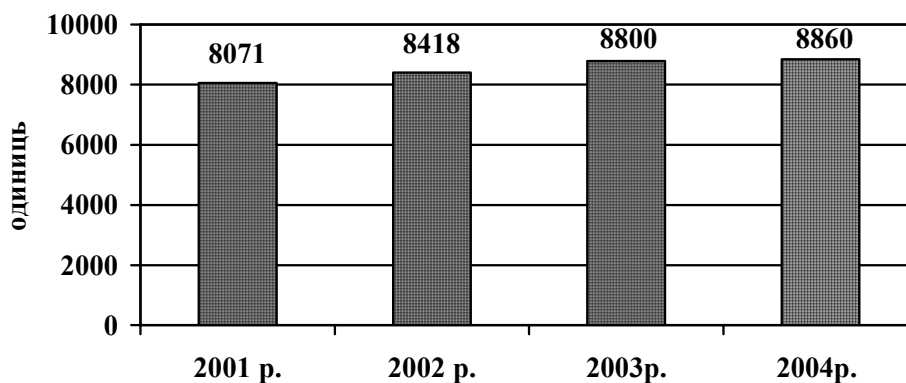

Рис. 1. Динаміка кількості малих підприємств м. Львова

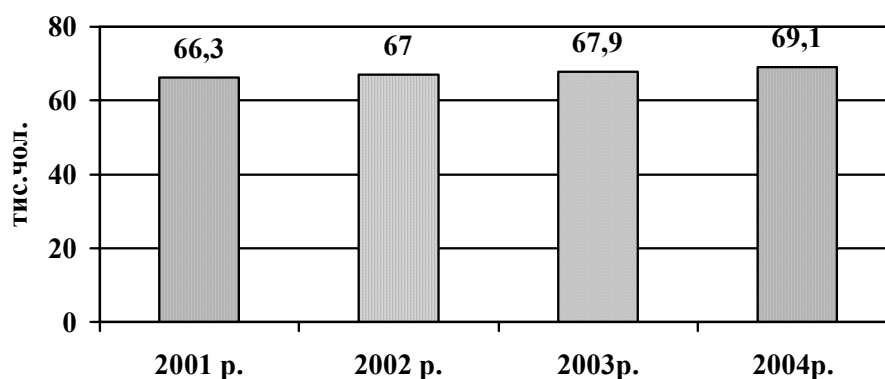

Рис. 2. Динаміка чисельності працюючих на малих підприємствах м. Львова

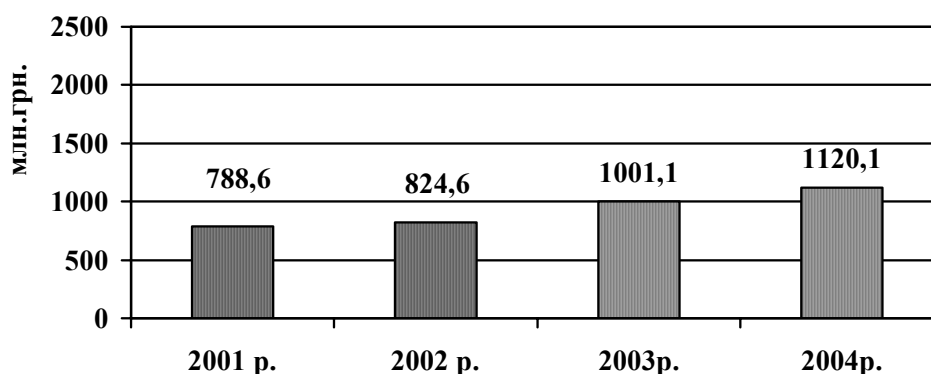

Рис. 3. Динаміка обсягу виробленої продукції (робіт, послуг) малими підприємствами м. Львова

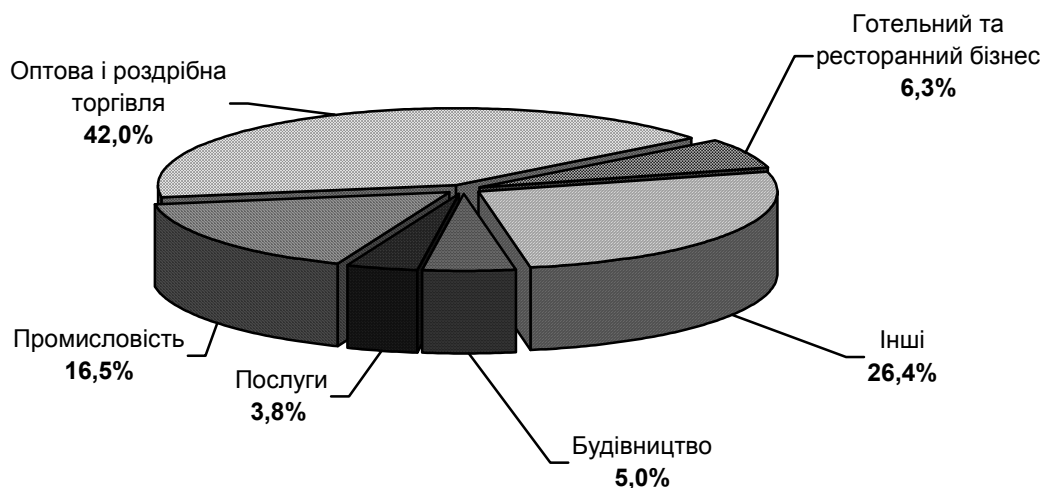

Рис. 4. Структура малих підприємств м. Львова за видами економічної діяльності у 2004 р.

З метою підтримки малого підприємництва у місті Львові прийнято програму сприяння його розвитку. Щорічно розробляються заходи щодо її реалізації. Рішенням виконавчого комітету від 16.01.2004. №2 було затверджено заходи щодо сприяння розвитку малого підприємництва у м. Львові на 2004 рік, для реалізації яких з міського бюджету виділено 100,0 тис. грн. (зараз укладено договори щодо реалізації заходів і використано – 55,0 тис. грн.).

Станом на 01.01.05 р. не виконано такі із запропонованих заходів: розгляд на сесії міської ради питання щодо участі Львівської міської ради та львівських комунальних підприємств у ЗАТ АКБ "Львів"; створення міського бізнес-інкубатору "Послуги"; розробка та затвердження переліку програм та проектів, що спільно із Українським фондом підтримки підприємництва будуть реалізовуватись для підтримки суб'єктів малого підприємництва.

Розпорядженням міського голови від 29.06.2004 р. №450 утворено робочу групу для перегляду прийнятих регуляторних актів міської ради до набрання чинності Закону України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності". Розглянуті подані виконавчими органами міської ради регуляторні акти, та в результаті три регуляторних акти (рішення виконкому від 06.04.2001 р. №172 "Про видачу дозволів на розміщення пересувних дрібнороздрібних торгових об'єктів за межами центральної частини м. Львова", рішення виконкому від 03.10.2003 р. №844 "Про впорядкування тарифів на теплову енергію та послуги з теплопостачання", рішення виконкому від 07.11.2003 р. №936 "Про затвердження Порядку розміщення зовнішньої реклами у м. Львові") – скасовані.

З метою залучення інвестицій видано довідник "Львів інвестиційний", в якому розміщено 134 інвестиційні проекти. На сьогодні поступило до:

- Інституту біології тварин УААН, м. Львова звернення по одній інвестиційній пропозиції до інвестиційного проекту "Утеротон" і її вже реалізовано;
- ТЗОВ "Комфорт-сервіс" інвестиційна пропозиція до інвестиційного проекту "Проект будівництва Бізнес-центру (вул. Сахарова), і вона вже реалізована;
- ВАТ "Концерн-Електрон" ТЗОВ "Асоціація "Львів-Контакт" 5 пропозицій до інвестиційного проекту "Децентралізоване виробництво енергії" на суму 2,5 млн. дол.

При відділі промисловості та підприємництва діє консультативно-інформаційний центр, який надає безкоштовну допомогу суб'єктам підприємницької діяльності. У рамках виконання заходів щодо сприяння розвитку промисловості та малого підприємництва:

- укладено договори з Львівським державним центром науково-технічної і економічної інформації на виконання робіт щодо створення та постійної підтримки в мережі Інтернет інформаційного ресурсу "Наука, інновації – виробництву"; ведеться інформаційний дайджест "Нові технології для виробництва, інновації та інвестиції";
- на Інтернет-сторінці Львівської міської ради створено рекламно-інформаційний сайт "Львівська промисловість" і "Львівські товари"; розміщено та постійно поновлюється інформація про: перелік продукції, яку випускають львівські підприємства, пропозиції іноземних фірм, які зацікавлені у співпраці з підприємствами м. Львова, а також про виставки, ярмарки, які проходять у місті, Україні та за її межами;

- створено базу даних, яка щорічно поновлюється, про перелік вільних виробничих та офісних площ, об'єктів незавершеного будівництва на промислових підприємствах;
- спільно з Інститутом регіонального розвитку з метою визначення основних стримуючих факторів для розвитку підприємництва у м. Львові проведено опитування підприємців міста. На сьогодні серйозними недоліками роботи міської ради є надмірне адміністрування, документомісткість певних процедур, а подекуди і зловживання;
- до Дня підприємця проведено: семінар "Проблемні питання розвитку підприємництва у місті Львові"; міський конкурс на звання "Краще мале підприємство м. Львова", "Кращий підприємець року", "Кращий молодий підприємець", "Фірма, яка створила протягом року найбільшу кількість робочих місць";
- організовано навчальний семінар-нараду для працівників виконавчих органів міської ради щодо реалізації державної регуляторної політики. Заплановано аналогічний семінар у 2005 році провести з депутатами.

Незважаючи на позитивні тенденції розвитку підприємництва у місті необхідно продовжувати активну та послідовну політику у сфері регулювання підприємницької діяльності. Не достатньо забезпечується ефективна співпраця місцевих органів влади з підприємцями та їх об'єднаннями, відсутнє належне інформаційне забезпечення процесу розвитку підприємництва. Існує і ряд негативних чинників, які не створюють належних умов для такого розвитку. До них, зокрема, належать:

- відсутність чітко сформульованої через систему правових актів державної політики у сфері підтримки малого підприємництва;
- велика кількість необґрунтованих адміністративних бар'єрів (реєстрація, ліцензування, сертифікація, системи контролю і дозвільної практики, регулювання в інвестиційній діяльності тощо);
- відсутність реальних та дієвих механізмів фінансово-кредитної підтримки;
- надмірний податковий тиск і обтяжлива система звітності;
- невпевненість підприємців у стабільності умов ведення бізнесу;
- надмірне втручання органів влади у діяльність суб'єктів господарювання;
- недосконала організація системи підтримки малого підприємництва через відсутність координаційного центру, здатного об'єднати поодинокі зусилля структур, які працюють на ринку послуг з підтримки малого підприємництва;
- відсутність узагальненої, достовірної та повної інформаційно-довідкової бази даних з питань підприємництва.

Отож мале підприємництво, як особлива форма економічної активності, виконує низку функцій, спрямованих на підвищення економічного потенціалу міста, формування передумов для практичної реалізації інноваційних проектів, створення нових робочих місць, зростання доходів населення, збереження та розвитку його інфраструктури. У той же час даний сектор економіки міста потребує фінансової підтримки і стимулювання його розвитку.

Тому, з огляду на принципи реформування адміністративно-територіального устрою, які передбачають повну децентралізацію державної влади у перспективі, оскільки наразі питання реформи знаходиться на стадії обговорення та вивчення, необхідним є визначення пріоритетних напрямків розвитку міста і стимулювання підприємницької діяльності у видах економічної діяльності, які наразі не є привабливими для СПД. Для цього необхідною є

взаємодія органів місцевого самоврядування з банківським сектором, що приведе до збільшення можливостей реалізацій нових фінансових проектів через пільгове кредитування.

Взаємодія органів місцевого самоврядування з підприємцями має забезпечуватись шляхом сприяння формуванню громадських колегій і координаційних рад з питань розвитку малого підприємництва та залучення до участі у формуванні і реалізації політики міської ради регіональних та галузевих об'єднань підприємців у межах повноважень місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. Таким чином буде започатковано створення та активізація діяльності державно-приватного (соціального) партнерства з питань сприяння розвитку підприємництва.

Підприємницький сектор здатний швидко наситити ринок товарами і послугами, послабити монополізм, істотно прискорити впровадження у виробництво науково-технічних розробок і нових технологій. Перевагами малого бізнесу також є мобільність і легка адаптація до кон'юнктури ринку, орієнтація на споживача. Тому саме підприємницьким структурам доцільно працювати у таких галузях економіки міста, розвиток яких збільшив би його економічний потенціал і які, наразі, недоотримують фінансових ресурсів через значний термін окупності інвестиційних проектів, що будуть реалізовуватись в них.

Таким чином, наслідком проведення адміністративно-територіальної реформи може стати сформоване ринкове середовище внаслідок насичення ринку СПД, що діють у виробничій сфері, підвищення рівня виробництва, забезпечення зайнятості населення та зменшення рівня безробіття, а також забезпечення гарантії незмінності та довготривалості міської політики щодо підтримки малого підприємництва та розробка галузевих та міжгалузевих програм розвитку міста. Це передбачатиме:

- збереження позитивних тенденцій у динаміці створення та розвитку малого підприємництва;
- забезпечення належних умов для його розвитку;
- підтримка ділової та інвестиційної активності, розвиток конкуренції на ринку товарів та послуг;
- створення умов для розвитку малого підприємництва у виробничій сфері, у тому числі на базі реструктуризованих підприємств;
- сприяння самозайнятості та продуктивній зайнятості широких верств населення через залучення до підприємницької діяльності;
- забезпечення співпраці всіх зацікавлених організацій та установ, які надають послуги підприємцям.

Однак створення сприятливого підприємницького клімату у місті Львові повинно стати запорукою консолідації зусиль щодо удосконалення рівня відносин і співпраці підприємців з органами місцевого самоврядування, органами державної влади і бути спрямованим на формування привабливого інвестиційного середовища, вдосконалення маркетингової стратегії міста, інформаційно-консалтингової, навчально-тренінгової підтримки малого підприємництва в ньому та реалізації ефективної регуляторної політики на місцевому рівні, спрямованої на співпрацю з донорськими організаціями та участь у міжнародних проектах.

Література

1. Статистичний збірник: Малі підприємства Львівщини. – Держкомстат України.: Головне управління статистики у Львівській області, 2004. – 108 с.

УДК 332.14

*Студ. Н.В. Воляник – НЛТУ України;
доц. М.П. Колісник – НУ "Львівська політехніка"*

ВІДМІННОСТІ ПОДАТКОВОГО, ФІНАНСОВОГО ТА УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ

Розглядаються проблеми формування методології підсистеми податкового обліку, взаємозв'язок і відмінності, проводиться аналіз фінансів та адміністративного податкового обліку.

*Stud. Natalya Volyanik – NUFWT of Ukraine;
doc. Maria Kolisnyk – NU "L'vivs'ka Politekhnik"*

Consideration tax to the difference, finance and administrative

In the article the problems of forming the fiscal accounting subsystem methodology are considered, intercommunication and differences of, finance and administrative fiscal accounting is analyses.

У сучасний період система обліку повинна, з одного боку, характеризувати результати діяльності підприємства минулих років, а з іншого – забезпечувати інформацією систему управління на всіх його рівнях для прийняття рішень при здійсненні поточної діяльності та діяльності, пов'язаної з майбутнім підприємства.

Традиційно фінансовий облік був пов'язаний із забезпеченням інформацією зовнішніх користувачів, і зокрема, акціонерів. Так, інформація фінансового обліку використовується керівництвом як найбільш важливий засіб звітності перед акціонерами підприємства. Однак є ціла низка різноманітних груп користувачів як в самому підприємстві, так і поза організацією, які також використовують фінансову облікову інформацію.

Задовольнити необхідною інформацією одночасно всі групи користувачів неможливо в межах існуючої системи рахунків бухгалтерського обліку. Поділ бухгалтерського обліку на управлінський і фінансовий означає повернення до існуючої системи, а не "сліпе" копіювання західних зразків. Розподіл обліку на фінансовий і управлінський буде, по-перше, сприяти посиленню управлінської орієнтації фінансового обліку і по-друге, спрямовувати на конкретні фінансові результати, що сприятиме реалізації системи на основі моделі "затрати – випуск – результат".

Якщо окремі аспекти управлінського обліку досліджуються досить інтенсивно, що засвідчують опубліковані праці зарубіжних та вітчизняних вчених, то стосовно податкового обліку публікації поодинокі та, як правило, присвячені локальним прагматичним потребам його методики, та підлягати сумніву навіть правомірність ужиття визначення "податковий облік". В окремих публікаціях відсутні нормативні чи теоретичні формулювання його предмету і методу.